

LAPIN YLIOPISTON AUDITOINTI

Authors **Tapio Määttä, Timo Lappi, Liisa Postareff, Elisa Rauma, Mira Huusko & Laura Partanen. Lapin yliopiston itsearviointi (toim.) Hanna Marttiini & Satu Uusiautti**

Year of publication **2022**, FINEEC publications **3:2022**

Language **Finnish**

ISBN **978-952-206-722-7 pdf**

1.2 Koulutuksen toteutus

- HEI's self-assessment

Koulutuksen toteuttamisen lähtökohdat

Yliopisto osallistuu valtakunnalliseen yhteishakuun ja -valintaan sekä valintakoeysteistyöhön. Hakuprosessiin liittyvät toimenpiteet tarkasti määritellyine ja avattuine haku- ja valintaperusteineen on julkaistu Opintopolku-palvelussa. Saavutettavuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota. Hakijoille on tarjolla neuvontaa hakuaihana. Muu eli erillisvalinta järjestetään pääsääntöisesti myös Opintopolku-palvelun kautta. Valintakokeiden vastaukset ovat jälkikäteen saatavilla. Hakija voi tehdä oikaisupyynnön valinnan tuloksesta.

Yliopistossa on toimiva aiemmin opitun hyväksilukuprosessi (AHOT). AHOT-ohjeistuksissa määritellään hyväksilukemisen yleisperiaatteet, jotka noudattavat yleisiä kansallisia suosituksia. AHOTOinnin peruslähtökohta on, ettei opiskelijalta vaadita uudestaan sellaisia suorituksia, joita vastaava osaaminen hänellä jo on ja jos osaamistavoitteet täyttyvät. Osaaminen on voinut kertyä mm. muissa opinnoissa, työssä tai harrastuksissa. AHOTOinnista vastaavat opintojaksojen vastuopettajat ja tiedekuntien AHOT-vastuuhenkilöt.

Opetusmenetelmät valitaan siten, että ne mahdollistavat opintojaksojen osaamistavoitteiden edellyttämän osaamisen hankkimisen. Tutkinto-ohjelmakohtaisessa tarkastelussa varmistetaan, että opintojaksoilla käytetään monipuolisesti opetus- ja oppimismenetelmiä huomioiden yhteisöllisyyden edistämisen, erilaiset tavat oppia ja työelämän vaatimukset.

Opintojen etenemisen tukeminen ja ohjaus

Opiskelijat laativat opintojensa alussa henkilökohtaisen opintosuunnitelman opiskelija - ja opettajatuutorin ohjauksessa. Opintojen etenemistä seurataan lukukausittain, ja ohjausta ja

neuvontaa opintojen edistämiseksi tarjotaan sekä nopeuttajille että opinnoissaan viivästyneille. Ohjausta annetaan myös vaihto-opiskeluaikana suoritettavien opintojen sisällyttämisestä osaksi tutkintoa. Aktiivisuutta opetus- ja työharjoitteluiden osalta tuetaan ohjauksella, apurahoilla ja neuvonnalla harjoittelupaikkavaihtoehdoista. Tutkinto-ohjelmilla on käytössä verkko-oppimisympäristöt, joista löytyvät opintojen ja opetuksen toteuttamiseen liittyvät materiaalit ja muut ohjeistukset joustaviin suorituksiin. Tenttiakvaario Exam mahdollistaa tenttimisen opiskelijan oman aikataulun mukaisesti. Opintoja tarjotaan ympäri vuoden, jotta opiskelijat voivat suunnitella opintojensa etenemistä ja kuormittavuutta.

Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus vertaisoppimiseen ja aktiiviseen vuorovaikutukseen opiskelijaryhmissä. Ohjaajilta saatu palaute ja tuki ovat tärkeitä opiskelijan aktiivisuuden tukemisessa. Opiskelijoita myös kannustetaan aktiivisuuteen yliopiston erilaisissa työryhmissä ja palautteenantotilaisuuksissa.

Palautetta saa suullisesti ja/tai kirjallisesti opettajalta tai ohjaajalta sekä henkilö- että ryhmäkohtaisesti. Vastapalautteen antamiseen opettajalla on käytössä erilaisia tapoja ja työkaluja kuten sähköiset järjestelmät (Exam-tenttijärjestelmä, Moodle). Kasvatustieteiden tiedekunnassa on kehitetty äänipalautetta verkko-opetuksessa. Opetusharjoitteluissa ohjaaja ja ryhmän muut opiskelijat antavat henkilökohtaista palautetta opiskelijoille.

Perusteellisen loppupalautteen opiskelija saa opinnäytetyöstään. Muista kuulusteluista opiskelijaryhmä saa yhteisesti kokonaispalautteen ja niistä voidaan julkaista myös mallivastauksia. Opiskelija saa palautetta myös toisilta opiskelijoilta esimerkiksi opinnäytetyön opponoinnissa. Lisäksi opiskelija saa suullista palautetta tiedekunnan ja yksittäisten oppiaineiden järjestämässä tilaisuuksissa, kuten matkailututkimuksen oppiainekahveilla. Taiteiden tiedekunnassa annetaan henkilökohtaista palautetta opiskelijoille, esimerkiksi opintojakson lopuksi taiteellisesta produktiosta. Hankkeen tilaaja antaa tällöin myös palautetta opiskelijalle.

Opiskelijan valmistumista ja integroitumista työelämään tuetaan koulutuksen toteutukseen liittyvillä menettelytavoilla, kuten tarjoamalla opetusharjoitteluita, työharjoittelumahdollisuuksilla ja työelämän yhteistyöprojekteilla. Kaikkiin tutkintoihin on mahdollista sisällyttää joko pakollinen tai vapaaehtoinen harjoittelu- tai käytännönopetusjakso. Hanke- ja sidosryhmäyhteistyössä saadaan toimeksiantoja opintojaksoille. Työelämäyhteys on kirjattu jo opetussuunnitelmiin, jolloin toteutusvaiheessa etsitään sopiva yhteistyötaho.

Opiskelijat voivat suorittaa vapaasti sivuaineopintoja kaikista tiedekunnista, mutta myös toisista korkeakouluista. Opiskelijat voivat suorittaa opintoja Lapin korkeakoulukonsernin sisällä. Lisäksi tarjolla on konsernin yhteisiä tutkinto-ohjelmia (matkailututkimus) ja polkuja (liikuntaohjaajan amk-tutkinnosta kasvatustieteen maisteriopintoihin). Opiskelijan on mahdollista valita alemman korkeakoulututkinnon opintojen aikana ylemmän korkeakoulututkintoon kuuluvia opintoja toisesta korkeakoulusta. Lukiolaisille tarjotaan opintoja, jotka voidaan sisällyttää myöhemmin tutkintoon ja myös avoimen väylää hyödynnetään aktiivisesti.

Yliopistossa on kattava ohjausjärjestelmä, joka sisältää ohjauspalveluja opintopolun eri vaiheissa. Opintojen ohjauksella tuetaan opiskelijan omien opintojen suunnittelua, toteuttamista sekä

opintojen etenemisen hidasteiden ja esteiden ratkaisemista. Opintojen ohjaus ottaa kokonaisvaltaisesti huomioon opiskelun ohjauksen, uraohjauksen sekä opiskelijan persoonallisen kasvun tukemisen.

Tuutorointi on tärkeä osa yliopiston ohjausjärjestelmää. Opiskelijatuutori tutustuttaa opiskelijoita opiskeluympäristöön ja yliopistoyhteisöön sekä opiskeluun liittyviin asioihin. Opettajatuutori ohjaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman laadinnassa. Opettajatuutori tukee opintojen sujumista ja suunnitelmallista etenemistä sekä kotiutumista yliopistoon.

Oppimisen palvelut sisältävät yliopistotason hakemisen, opiskelun, hyvinvoinnin ja digitaalisen tuen. Opiskelijoiden ohjauspalveluiden löytämisen helpottamiseksi on laadittu opiskelijan opintopolun ohjaussykli ja tukimuodot. Tutkielmien ohjaajilla on keskeinen rooli opiskelijoiden ohjauksessa.

Opiskelijoiden opintojen edistymistä seurataan lukuvuosittain tiedekunnissa. Opiskeluoikeuden lisääjän myöntämisen edellytyksenä on valmistumissuunnitelma tutkinnon suorittamiseksi. Lukuvuosittain otetaan koulutusalaakohtaiset tiedot keskeyttäneistä opiskelijoista, joihin opintohallinnosta ollaan yhteydessä ohjausta ja tukea tarjoten.

Opiskelijoiden hyvinvointi ja yhdenvertaisuus

Yliopiston hyvinvointipalveluihin kuuluvat keskeisesti terveydenhoito-, korkeakoulukuraattori-, liikunta- ja kulttuuripalvelut sekä seurakunnan opiskelijatoiminta. Yliopisto tekee aktiivisesti yhteistyötä ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön kanssa. Yliopistolla toimii hyvinvointi-, terveys- ja fyysisen ympäristön kehittämisen työryhmät, sisäilmapiirin ohjausryhmä sekä ruokailutoimikunta. Yliopiston strategisen Work+ -kehittämishjelman keskeisenä tavoitteena on hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden kehittäminen.

Yliopisto tukee opiskelijoiden yhdenvertaisuutta läpi koko opintopolun, jonka varmistamiseksi on laadittu tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Yliopistolla toimii tasa-arvotoimikunta, jonka tehtävänä on muun muassa seurata ja arvioida suunnitelman toteutumista yliopistossa. Yliopistolla on määritelty toimenpiteet ja menettelyt havaituille puutteille ja ongelmille liittyen yhdenvertaiseen kohteluun. Ylioppilaskunta osallistuu aktiivisesti opiskelijoiden yhdenvertaisen kohtelun edistämiseksi. Ylioppilaskunnassa toimivat häirintäyhdyshenkilöt, joihin opiskelijat voivat ottaa yhteyttä häirintäasioissa. Yliopistolla toimii saavutettavuustyöryhmä, jonka tehtävänä on muun muassa saavutettavuuden edistäminen ja kehittäminen sekä toimenpiteiden laatiminen sekä tiedottaminen. Esteettömyys on huomioitu yliopiston kampuksen ja tilojen suunnittelussa ja käytössä. Yhdenvertaisen kohtelun tukena toimii myös muutoksenhakulautakunta.

Vahvuudet

Toimiva AHOT-prosessi

Kehittämiskohteet

Opetuksen ja opiskelun palveluiden sähköisen asiointin kehittäminen

Yhteistyö kaupungin koulujen ja koulutoimen, taide- ja kulttuuritoimijoiden kanssa
Tiivis työelämäyhteistyö tutkinto- ja täydennyskoulutuksessa
Kansalliset ja kansainväliset hanke- ja opetusyhteistyöt
Tiedekuntien ja Lapin amk välinen yhteistyö opintojen tarjonnassa ja toteuttamisessa (yhteinen Peppi-suunnittelujärjestelmä)

Yhdenvertaisen ja saavutettavan ohjauksen saumattomuus opiskelijan opintopolun ajan
Digipedagogiikan osaamisen kehittäminen etenkin verkko-opetuksessa
Opintojen työelämäyhteyksien ja saatujen työelämävalmiuksien vahvistaminen

1.2 Koulutuksen toteutus

- Assessment of the audit team

Opiskelu on opiskelijälähtöistä ja monipuolista

Lapin yliopisto soveltaa johdonmukaisesti ja avoimesti tutkintojen suorittamista ja opiskelijavalintoja koskevia säännöksiä ja määräyksiä. Yliopisto tekee valtakunnallista valintakoe yhteistyötä sekä osallistuu valtakunnalliseen yhteishakuun. Haku- ja valintaperusteet on kuvattu Opintopolku-palvelussa, ja hakijat saavat tarvittaessa neuvontaa opiskelijahakuun liittyviin kysymyksiin. Hakijalla on oikeus tehdä oikaisupyyntö valinnan tuloksesta. Aiemmin opitun hyväksilukuprosessissa (AHOT) noudatetaan yleisiä kansallisia suosituksia. AHOToinnista vastaavat opintojaksojen vastuuopettajat ja tiedekuntien AHOT-vastuuhenkilöt. Yliopistolla on käytössä osaamisen suuntaamisen toimintamalli, jolla varmistetaan tarvittavien opetus- ja ohjausresurssien riittävyys.

Lapin yliopistossa koulutuksen toteutus pohjautuu opiskelijälähtöisten ja monipuolisten opetusmenetelmien hyödyntämiseen. Opiskelijat ovat osa yliopistoyhteisöä. Heillä on mahdollisuus osallistua erilaisten työryhmien toimintaan ja vaikuttaa koulutusten toteuttamiseen antamalla esimerkiksi palautetta. Opetuksessa käytetään runsaasti erilaisia ryhmätyöskentelyn muotoja. Opiskelijoilla on erinomaiset mahdollisuudet suorittaa sivuaineopintoja joustavasti muista tiedekunnista. Tarjolla on myös monitieteisiä sivuainekokonaisuuksia. Toisaalta opiskelijat kaipaavat enemmän suoritusvaihtoehtoja opintojaksoille ja joustavuutta niihin. Opiskelijat pitivät opiskelijälähtöisyyden uhkina suurenevia ryhmäkokoja ja massasuoritusmuotojen yleistymistä.

Opiskelijoiden integroitumista työelämään tuetaan tarjoamalla työharjoittelumahdollisuuksia sekä osallistamalla heitä työelämän yhteistyöprojekteihin. Monin paikoin opiskelijoiden harjoittelumahdollisuudet ovat hyvät ja tarjolla on harjoitteluvouchereita. Opiskelijat kokivat harjoitteluiden edistävän työelämässä vaadittavaa osaamista ja kokivat harjoittelusta saatavan palautteen hyödyllisenä. Yhteistyö sidosryhmien kanssa oli toimivaa harjoitteluiden toteuttamisessa ja niiden kehittämisessä. Hanke- ja sidosryhmäyhteistyö tarjoaa osallistumismahdollisuuksia myös opiskelijoille. Auditointiryhmä suosittelee, että yhteistyöprojekteja työelämän kanssa voisi lisätä laajemmin eri koulutusaloille.

Opiskelijoiden yksilöllisiä ja omia vahvuuksia tukevia opintopolkuja mahdollistetaan ohjauksen avulla. Opiskelijat laativat opintojensa alussa henkilökohtaisen opintosuunnitelman. Opiskelijoille on tarjolla ohjausta ja neuvontaa opintojen edistymisen tueksi, ja opintojen etenemistä seurataan lukukausittain. Keskeyttämisvaarassa oleviin opiskelijoihin otetaan yhteyttä ja heille tarjotaan tukea ja ohjausta. Opintojen joustavuutta ja etenemistä tuetaan muun muassa tarjoamalla opintoja ympäri vuoden ja tenttiakvaario Examilla, mikä mahdollistaa tenttien suorittamisen opiskelijan oman aikataulun mukaisesti. Opintojen yksilöllisyyttä tukee mahdollisuus suorittaa myös Lapin ammattikorkeakoulun tarjoamia opintoja.

Opintojen etenemisessä opiskelijat kokivat haasteeksi sen, että opintojaksot ovat usein täynnä eivätkä kaikki halukkaat mahdu mukaan. Opintojen etenemistä seurataan Peppi-järjestelmän avulla. Yliopistossa on myös kehitetty opettajatuutorointia ja ohjausjärjestelmiä. Auditointiryhmän näkemyksen mukaan oppimisanalytiikan tarjoamia uudenlaisia mahdollisuuksia kannattaa hyödyntää laajemminkin opintojen etenemisen seurannassa.

Maisteri- ja tohtoriopiskelijoiden sijoittumista työelämään seurataan uraseurantakyselyiden avulla, jotka toteutetaan viisi vuotta maisteriksi valmistumisen ja kolme vuotta tohtoriksi valmistumisen jälkeen. Niiden avulla arvioidaan opiskelun antamien valmiuksien ja työn vaatimusten kohtaamista. Valtakunnallisen kandipalautekyselyn avulla seurataan opiskelijoiden kokemuksia yleisten työelämävalmiuksien kehittymisestä kandidaattivaiheen opintojen aikana.

Oppimisympäristö tukee opiskelijoiden hyvinvointia

Lapin yliopistossa on kiinnitetty huomiota opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemiseen, ja tätä kehitetään edelleen erityisesti korona-ajan jatkuessa. Viisi opintokuraattoria tukee opiskelijoita hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä. Auditointihaastatteluiden toteutuksen aikaan opintopsykologin tehtävä oli avoinna. Opiskelijat kokivat pääsääntöisesti, että opettajat ovat korona-aikana huolehtineet heidän hyvinvoinnistaan, ja tiedekunnissa on järjestetty yhteisöllisyyttä tukevaa toimintaa. Auditointihaastattelut osoittivat, että yliopiston yhteisöllinen ja tasa-arvoinen toimintakulttuuri sekä opintojen joustavat toteutustavat tukevat opiskelijoiden hyvinvointia. Toisaalta haastattelut osoittivat, että opiskelijoiden hyvinvointia ei aina tunnistettu koko yliopistoyhteisön yhteiseksi asiaksi. Auditointiryhmä suosittelee, että opiskelijoiden hyvinvoinnin tukeminen osana laadukasta pedagogiikkaa tulee tunnistaa paremmin ja lisätä sekä opettajien että opiskelijoiden tietoisuutta siitä, miten yliopistoyhteisö voisi tukea nykyistä systemaattisemmin ja vahvemmin opiskelijoiden hyvinvointia.

Opiskelijat toivoivat enemmän hyvinvointia ennakoivaa ja ylläpitävää toimintaa yliopistoyhteisöltä ja Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö YTHS:ltä sekä parempaa tiedottamista olemassa olevista palveluista. Vaikka hyvinvoinnin kehittämistä koskevat suositukset nousivat esiin korostuneesti koronapandemiasta johtuen, hyvinvoinnin tukemista osana koko yliopistoyhteisön toimintaa on suositeltavaa edelleen kehittää.